

Vuoden Ekipage

2014

Rodun kautta metsästysharrastuksen ja metsästys-kokeiden pariin

Sain ensimmäisen oman koirani, punavalkoisen irlanninsetterin Heron kesällä 2010. Hero tuli minulle lenkkikaveriksi ja ystäväksi. Tiesin silloin setterin olevan lintukoira, mutta minua ei kiinnostanut enempää ottaa selvää asioista. Hero ajeli lintuja takaa koko nuoruusikänsä minun katsoessa toisen intoa hihitellen vierestä. Jossain vaiheessa Heron ollessa jo vähän vanhempi, alkoi tiedonjanoni kasvaa, ja tutustuin pariin metsästysharrastajaan. Päädyin käymään Uudenmaan Kanakoiraharrastajien tokotreeneissa Heron kanssa sekä koulutuspäivässä Vakkerin Timon luona. Hetken päästä kuitenkin huomasin, että Heron paukkuarkuus ja tottelevaisuuden puute lintujen kanssa olivat niin isoja ongelmia, että minulla meni fiilis sen kanssa alkaa työstämään ongelmia.

Näistä kokemuksista viisastuneena aloin opiskella koiran metsäs-tyskoulutusta, tutkiskella metsästys-korttikurssien ajankohtia ja miettiä uutta pentua Herolle kaveriksi ja minulle metsästysharrastuksen pari-valjakoksi ja uusien kokemusten kumppaniksi.

Keväällä 2013 laumaamme liittyikin Masa, puna-valkoinen pentu, jonka kanssa koulutus ja eläminen lähtökohtaisesti pyrki tukemaan tulevaa metsästys-käyttöä. Olin oppinut paljon ja tehnyt virheitä Heron kanssa, joten Masan kanssa pystyin aloittaa puhtaalta pöydältä ja käyttää oppimaani hyödyksi.

Mielestäni metsästyskoiran tärkein ominaisuus on ehdoton tottelevaisuus. Kyllä kaikki setterit (ainakin melkein) lintua seisomaan saa, ja kyllä ne lintuja löytävät. Siksi Masan kanssa ekasta päivästä lähtien alkoi ja jatkuu edelleen toimintapa, jossa annettu käsky suoritetaan loppuun asti. Ikinä ei ole annettu periksi, sillä koira alkaa nopeasti kyseenalaistaa pomon käskyjä, jos pomo on ristiriitainen ja antaa välillä periksi tai kehuu käskyn sinnepäin noudattamisesta. Käytän paljon suullista palautetta, Vakkerin Timon oppien mukaisesti. Kuuntelemattomuudesta tulee murinaa ja oikein tehdystä asiasta kehuja. Ajoitus on tärkeä, torun ja kehun välillä voi olla puoli sekuntia väliä.

Masan kanssa aloin siis luovutusikäisestä treenaamaan tottelevaisuutta. Luoksetulo pillillä, istuminen pillillä, käsimerkillä ja käskyllä välimatkaa kasvattaen sekä linnun nouto. Masa oli aluksi huono tarttumaan lintuun ja ottamaan sitä suuhunsa. Mika Harjun koulutuksessa sain vinkkejä tarttuvuuden parantamiseen. Sen jälkeen vedin sorsaa pitkin peltoa puolivuotiaalle Masalle talutusremmissä leikittäen sitä linnulla. Muutaman päivän päästä jätkä otti sorsan suuhun jahtausleikissä ja toi linnun mulle näitisti kun kutsuin koiran luokse. Voi sitä kehujen määrää ja onnistumisen tunnetta.

Ensimmäiset riistalintukontaktit Masa sai vasta vuoden ikäisenä fasaanitilalla. Jos jonkun asian tekisin toisin nyt, olisin vienyt Masan kyyhkytreeneihin heti pentuna. Fasaanitilalla oli tarkoitus viedä Masaa häkin luo haistelemaan fasaaneja sekä viedä fasaaneja maastoon Masan löydettäväksi. Koirien seisonta- ja linnuille heräämisikä on yksilöllistä, mutta Masa alkoi seistä fasaanihäkkiä päivän lopulla. Lisäksi Masa sai maastoon 4 fasaania, joista kolme ensimmäistä se pölläytti löytäessään ilmaan, mutta neljännen linnun se seisoi ja nosti näitisti. Taas yksi ikimuistoisia hetkiä tällä taipaleella. Silloin kun Masaa vietiin linnuille ekan kerran, oli

istumiskäskyä treenattu niin paljon, että asia toimii häiriötekijöiden lisääntyessä, eli linnun lentäessä.

Tästä jatkettiin treenaamista Pohjanmaalla, kahtena syksynä käytiin nuorten koirien koulutuspäivässä Ilmajoella, jossa kokeneemmat harrastajat neuvoivat meitä, ja koira sai oppia pellolla hausta ja paritoverin häiriöstä. Lintutilanteet olivat vaihtelevia, joskus Masa meni liian lähelle lintua, törmäili, ja välillä mentiin linnun perään niin että tanner tömisi. Kun tilanteessa on kaksi elävää olentoa, ei ikinä voi tietää, mitä tapahtuu. Masa sai palautetta työstään, ja sille alkoi muodostua toimintatapa lintutilanteessa, mitä vahvistettiin kehuilla. Minulle tärkeintä on, että jos lintu lähtee lentoon, silloin istutaan ja ollaan rauhassa.

Tässä välissä kävin myös metsästyskorttikurssin, ja kävin korttitentissä. En päässyt koetta ekalla kerralla läpi, mutta toisella kerralla onnistui. Lisäksi hankin aseluvat ja haulikon. Kaverin kanssa käytiin naisten haulikkokurssilla Lahdessa, josta oli iso hyöty jatkoon. Tätä aiemmin en ollut koskaan ampunut aseella. Nykyään kesäisin treenailen yhteisenä harrastuksena kihlattuni kanssa radalla kiekkojen ampumista ennen metsästyskautta, josko joskus taidot karttuisi niin, että voisi yhtäaikaan ohjata koiraa ja ampua.

Syksyllä 2014 tutustuin oman ikäiseeni metsäs-tysharrastajanaiseen, jolla oli Pohjanmaalla kyyhkysiä ja fasaaneja, sekä hän sai ottaa seuran maille vierailijan mukaan. Hän auttoi Masan treenaamisessa paljon, koska en kuulu mihinkään metsästysseuraan eikä Vantaalla ole kunnan mahdollisuuksia harrastaa lajia. Olin jo aiemmin liittynyt Kanakoirakerhoon koejäseneksi, ja ilmoittanut Masan myös englantilaisten kanakoirien jokavuotiseen nuorten koirien ikäluokkakilpailuun, Kultamaljaan.

Kultamalja oli minun ja Masan ensimmäinen koe. Koe pidettiin Lapualla kenttäkokeena eli pellolla ja parihakuna. Päivän ekassa erässä Masa ja paritoveri lähtivät hienosti jänisajoon, mutta Masa palasi melko pian takaisin ajosta, eikä menettänyt kilpailuaikaa. Seuraavassa erässä Masa sai käyttää jäljelle jääneet viisi minuuttia lintujen hakuun. Paritoveri oli kokenut enkkusetterikasvattaja nuoren kasvattinsa kera, vähän jännitti itseä kokemattomana osapuolena. Masa kuitenkin otti yhtäkkiä seisonnan, jonka minä ehdin tuomarille ilmoittaa. Masa alkoi tarkentamaan seisontaa, jolloin peltopyyparvi siivittyi, enkä minä ehtinyt ja tajunnut ladata haulikkoa. Masa oli vähän rauhaton, mutta pysyi hallinnassa. Jos olisin tajunnut ampua laukauksen, olisimme saaneet nuorten luokan tuloksen. Masa pääsi kuitenkin jatkoon iltapäivälle, mikä on hieno saavutus ainoalle punavalkoiselle setterille, joka Kultamaljaan osallistui. 57 koirakkoa, joista alle puolet pääsi iltapäivälle, minun ja koiran ekat kokeet ja punavalkoisten settereiden harvinaisuus ja tietynlainen aliarvostus kokeissa, en olisi voinut onnellisempi olla, vaikka iltapäivällä ei mitään lintutilanteita Masalla ollutkaan.

Kävimme syksyn mittaan vielä kolme kertaa kokeissa, viikon metsästysreissulla punavalkoisten setteriharrastajien kanssa, Etelä-Pohjanmaan pelloilla etsimässä lintuja ja treenaamassa tilanteita. Meidän englantilaisten kanakoiraharrastajien metsästyskausi on lyhyt, mutta minusta oli alkanut tuntua, että Masa toimii niin hyvin, että ensimmäinen linnun pudotus tilanteesta olisi paikallaan. Järjestimme Pornaisiin fasaanitilalle päivän, jossa kokenut tuttuni ampui Masalle ensimmäisestä täydellisestä tilanteesta fasaanin alas. Mahtavan vuoden 2014 ikimuistoinen päätös!

Käyttöpuolen ihmiset ovat ottaneet minut, kokemattoman näyttelykoiraomistajan hyvin vastaan. Kehotan vähänkin asiasta kiinnostuneita setteriharrastajia tulemaan tutustumaan lajiin, katsomaan Kultamaljaa ja Derbyä, ja osallistumaan koulutuksiin ja luentoihin. ”Sekä käyttö- että näyttölinjaiset koirat toimivat linnuilla. Osallistamalla metsästystoimintaan muutamme asenteita ja ennakkoluuloja linjojen välillä. Kaikilla meillä on kuitenkin setteri -seisova lintukoira. Sama koira voi toimia pellolla sekä näyttelykehissä toisen harrastuksen siitä kärsimättä. Minua saa vetää hihasta aina ja tulla mukaan metsästystoimintaan. Ensi vuonna mun ja Masan suunnitelmassa on treenailla Lakeuksilla, osallistua Derbyyn (ikäluokkakoe Kultamaljasta vuotta vanhemmille) sekä lähteä Lappiin metsästysreissulle. Oikein Mahtavaa Uutta Vuotta 2015 kaikille setteriharrastajille!

2011

Punavalkoinen irlanninsetteriuros Rillward's Avalanche eli tuttavallisemmin Jimi sai syntymänsä 6.4.2010 jälkeen uuden kodin Inkoon suunnalta Etelä-Suomesta. Omistajaksi Jimille osui täysi amatööri niin koirankasvatuksen kuin itse kanakoiraharrastuksen ja kanakoirametsästyksen kannalta.

Alusta lähtien oli kuitenkin edellisestä huolimatta selvää, että Jimi tuli taloon vain sen vuoksi, että sen kanssa voisi harrastaa kanakoirametsästystä. Kylmä asenne, mutta kaikki muu oli koiralle vain plussaa. Toisin sanoen se, että setteri on noin yleisesti todettu hyväksi ja lapsiystävälliseksi perhekoiraksi.

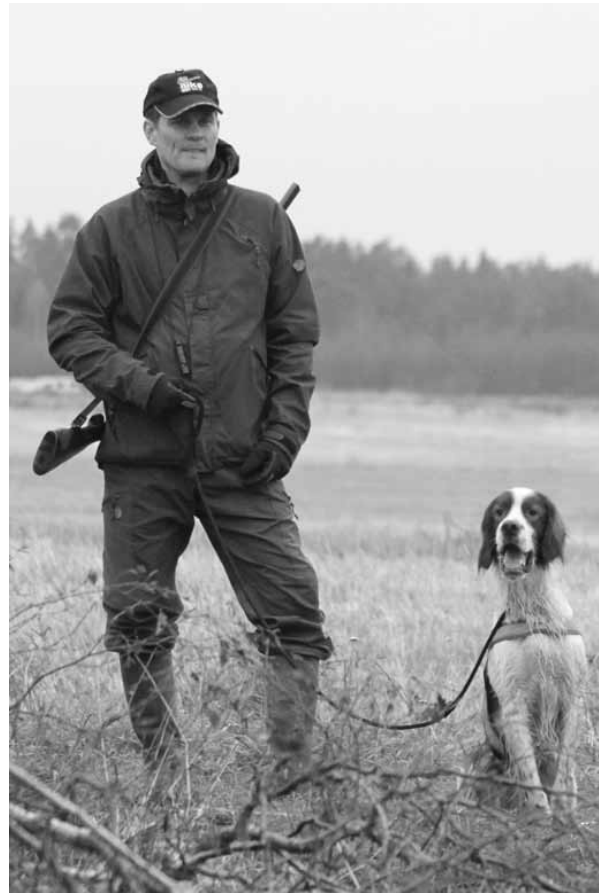
Tästä näkökulmasta siis lähti Jimin taival liikkeelle. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että isäntä oli tutkinut ja lukenut lukemattoman määrän kirjoituksia ja artikkeleita niin koirista kuin nimenomaan kanakoirista ja niiden käytöstä ja koulutuksesta. Ensimmäisistä hetkistä lukien Jimiä siis ryhdyttiin koulimaan tottelevaisuuden saralla hyvinkin järjestelmällisesti. Perustottelevaisuus löytyikin suorastaan yllättävän nopeasti.

Tiedon ja harrastamisen innon kasvaessa tuli nopeasti esille myös ensimmäinen varsinainen tavoite; vuonna 2010 syntyneille nuorille kanakoirille järjestettäisiin oma kilpailunsa, Kultamalja, jossa nuorista hirmuista otettaisiin mittaa. Pikaisen tutkinnan jälkeen oli myös selvää, että punavalkoinen irlanninsetteri ei juuri ollut kyseisessä kilpailussa menestynyt. Tämä tietenkin lisäsi tavoitteen painoarvoa ja siihen tähtäämisen motivaatiota.

Aloittelijoina janosimme tietoa ja osallistuimme Jimin kanssa ensimmäiseen tarjolla olleeseen koulutuspäivään. Tämä löytyi Punaiset ja punavalkoiset irlanninsetterit ry:n tarjonnasta. Jyväskylän tienoilla Vesangalla Peltosen Päivi järjesti yhdistyksen peltopäivän aloitteleville ekipageille. Peltopäivä ei tosin ainakaan silloin juuri peltoa ollut nähnyt vaan harjoitteet tehtiin metsämaastossa (ks. lehti 4/2010). Koulutus oli kuitenkin aloittelijalle elämys ja täytti odotukset. Hakukuviioon saatiin hyvää ohjausta ja sitä päästiin käytännössä myös harjoittelemaan. Odotukset Jimin osaamisesta ennen koulutuspäivää eivät olleet korkealla, mutta harjoituspäivä kertoi isännälle, että jotain potentiaalia tuolloin noin puolivuotiaassa Jimissä oli.

Luonnollisesti Jimin asuinympäristö ja mahdollisuudet päästä linnuille sekä isännän päähän ilmaantuneet ”opit” ovat vaikuttaneet omalta osaltaan kehitykseen. Käytännössä Jimi ei ole päässyt linnuille ennen syksyä 2011. Tämä linnuton vaihe kuitenkin kertoi hyvin paljon lisää Jimistä ja antoi lisää uskoa jatkonkannalta. Jimin peräänantamaton into hakuun pelloilla, metsissä ja missä tahansa paljasti nuoren koiran armottoman riistainnon. Ilman tätä intoa haku tuskin olisi ollut sellaista kuin se vielä edelleenkin on.

Kävimme Jimin kanssa myös talviaikaan ohjatussa koulutuksessa Espoossa. Ideana oli hakea ajatuksia nimenomaan metsästyksen ja sen harjoittamiseen. Kurssi oli melkoinen pettymys, ei niinkään sisällöltään vaan Jimin käytöksen osalta. Jimi ei laittanut koko kurssille minkäänlaista painoarvoa vaan keskittyi vain mukana olleisiin muihin koiriin. Isännän epätoivo vain kasvoi, kun kevätaurinko alkoi pilkottamaan. Jimiltä sekosivat pasmat totaalisesti. Ilmeisesti kevään tuomat tuokset ja tyttökoirat vaikuttivat kovin kielteisesti tähän asti niin sanotusti hyvin hanskassa olleeseen koiraan. Toisin sanoen mikään ei enää toiminut eikä tottelevaisuudesta ollut tietoakaan. Tässä vaiheessa alkoi ilmetä myös, että isäntä oli joutunut tekemisiin hyvin fiksun ja etenkin jääräpäisen otuksen kanssa, jonka karvoilta huomautukset ja murahdukset ja suutahdukset vain valuivat kuin linnuilla vesi konsanaan. Pariin kertaan tätä jääräpäätä haettiin löytöeläimille tarkoitettu kodista päivän käytyä pitkäksi ja ulko-ovien lukkojen ollessa liian helppoja avattavaksi.

Onneksi kevät meni ohi ja tilanne rupesi pikkuhiljaa paranemaan. Joka tapauksessa Jimin loppukevät ei ollut varmaankaan kaikkein ikimuistettavimpia. Haahuilusta ja käsittämättömistä toilailuista huolestunut isäntä näet vastasi, jälkeensä ajateltuna ehkä täysin turhaan, nuoren hulvilin tempauksiin vain kiristämällä jo ennestään hurjaa kotikurinpitoa. Mitään ei saanut tehdä ilman lupaa ja luvan myöntämiseenkin saattoi mennä vaihteleva ajanjakso. Saattaa olla, että tämä auttoi tai sitten koiran vanheneminen vain teki oman tehtävänsä. Toki ajan ja uusien oppien karttuessa on käynyt selväksi, että ei sen kotikurin nyt niin kummoinen tarvitse olla kunhan kurinalaisuutta löytyy ulkona ja metsällä kaikenmaailman houkutusten keskellä.

Peltohakua harjoiteltiin tiheään kaikilla eteen tulleilla pelloilla ja juoksu maittoi. Välillä meni hienosti ja toisen kerran totaalisen huonosti. Todennäköisesti molempien hermoja koeteltiin aikamoisesti. Jälkikäteen tarkasteltuna oli melkoisen huvittavaa, että Jimi teki ja harjoitteli hakua satakymmenen prosenttia lasissa ja mitä suurimmalla todennäköisyydellä täysin tietämättä, mitä kummaa sieltä pelloilta piti ylipäänsä hakea.

Kultamalja -kilpailu lähestyi uhkaavasti ja usko Jimin mahdollisuuksiin hälveni samaa tahtia. Olihan tässä vaiheessa jo tullut tuttuja eri puolilta Suomea ja päässyt kuulemaan juttuja siitä ja siitä koirasta, jotka olivat, ainakin isännän ajatusmaailmassa, jo käsittämättömän taitavia tositekijöitä.

Tunnelma ennen kilpailua oli jännittynyt ja matka Lapualle sujui vauhdikkaasti. Itse kilpailu oli jaettu kahteen päivään. Perjantaina pidettiin karsinta ja sunnuntaina olisi kaikista kovimmille ekipageille vuorossa finaali.

Kultamaljan perjantain karsinta meni upeasti. Jimi pääsi osoittamaan taitonsa neljä kertaa päivän aikana ja selvitti kaikki hakueränsä loistavasti. Päivän loppua kohden meno vain parani. Vastassa päivän mittaan oli englanninsettereitä ja pointtereita. Monelta paikalla olleelta pitkäaikaiselta harrastajalta meni varmaankin kahvit väärään kurkkuun, kun punavalkoinen salama jatkoi aamupäivän kahden erän jälkeen iltapäivälle ja vielä enemmän kurkkua poltteli, kun iltapäivän päätteeksi julistettiin finaaliin päässeet koirat.

Yhteistyö ja ennen kilpailua yhdessä vietetty aika ja harjoittelu kombinoitui yksinkertaisuudessaan siihen, että Jimi toimi kuin robotti. Kaikissa hakuerissä yhteistyö sujui kuin kirjasta. Jimi lähti hakuun käskystä. Vaihtoi hakuluovon suuntaa viimeistään pillin äänestä ja mikä hienointa; palasi joka hakuerän päätyttyä luoksetulovihellyksestä suorinta mahdollisinta reittiä isännän luo ja asettui istumaan isännän viereen.

Finaali oli sitten osaltaan täysin oma lukunsa. Ensimmäinen hakuerä meni tasaisesti pointerin kanssa, joskin isännän mielestä Jimillä oli erässä hieman laajempi ja parempi haku. Toinen finaali ratkaisi ja päätti siten Jimin finaali-ponnistelut. Paritoveri tapaili seisontaa ja hiiviskeli ojan penkkaa pitkin useita satoja metrejä löytämättä lintua. Harmittavasti siellä sitä sitten seisottiin Jimin kanssa kaksikolmasosaa kymmenen minuutin hakuerästä hihna kaulassa saamatta näyttää mitä parhaimmillaan osataan.

Pettymys oli tietenkin pienoinen, kun Kultamalja –finaali päättyi aamupäivään. Joka tapauksessa Kultamalja meni tuota loppuepisodia lukuun ottamatta aivan loistavasti ja tavoite saavutettiin. Pääseminen 50 koiran joukosta finaaliin 9 koiran joukkoon oli erityisen hieno tunne ja lämmitti molempia, joskin todennäköisesti hieman enemmän isäntää. Olihan saavutus myös historiallinen. Edellisestä punavalkoisen aiheuttamasta merkittävämmästä tapahtumasta oli ehtinyt kulua jo toistakymmentä vuotta!

Jimin kehitys on mennyt tasaisesti eteenpäin. Ensimmäisen ja hyvin menneen tavoitteen jälkeen into harrastuksen piirissä on vain kasvanut. Rehellisyyden nimissä on sanottava, että itse metsästys on jäänyt hieman jalkoihin treenien ja kilpailujen varjossa. Toisaalta ei liene viisasta lähteä metsälle koiran kanssa, jolla homma ei vielä ole täysin hallinnassa. Kultamaljan jälkeen isäntä asetti tavoitteen saada Jimille lintukosketuksia mahdollisimman paljon, jotta itse metsästyksenkin päästäisiin myös jossain vaiheessa käsiksi. Jimi osallistui tämän johdosta muutamiin kenttäkokeisiin syksynmittaan, mutta ei tiukasta yrityksestä huolimatta saanut varsinaista tulosta vielä tällä kaudella. Tätä selittävät osaltaan tietenkin nuoren koiran olemattomat lintukosketukset. Kilpailukokemukset kuitenkin osoittivat, että lintuja rupesi löytymään, joten suunta on vain ylöspäin. Isännän mieliksi näistäkin kilpailuista Jimi keräsi matkaan rutkasti kehuja erittäin hyvästä hausta ja olemassa olevasta potentiaalistaan.

Tällä hetkellä on tullut selväksi, että Jimi on todellakin kanakoira henkeen ja vereen. Lintu löytyy ja seisontakynnyskin on löytynyt. Työsarkaa tälle ekipageille vielä riittää. Usko onnistumiseen on kuitenkin kova ja uusi tavoitekin on jo muuten asetettu.

Karri Heinonen ja Jimi

